

КОНЦЕПТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНОВАЦІЙ ТЕХНІК У ПЕРУКАРСЬКОМУ МИСТЕЦТВІК

Розвиток і удосконалення перукарського мистецтва тісно пов'язане з еволюцією людського суспільства, зростанням його рівня культури, економіки, науково-технічного прогресу тощо. Оскільки перукарське мистецтво удосконалювалось на фоні суспільного життя, воно завжди перебувало в прямій залежності від загального стану цих категорій. Крім того, перукарське мистецтво, рівно як і інші галузі у сфері обслуговування населення, виробництва й надання послуг, виробило певну систему технологій (технік і технологічних процесів).

Термін «техніка» запозичений із грецької мови й означає «майстерність, мистецтво, ремесло». На позначення С. Безклубенка він включає 2 поняття:

1) сукупність засобів для здійснення процесів виробництва та обслуговування невиробничих потреб суспільства (машини, пристрої, апарати і т. д.);

2) сукупність навичок, умінь, методів, прийомів для творення чогось, зокрема предметів мистецтва (техніка живопису, техніка гри на фортепіано, техніка виконання стрижок, моделювання зачісок тощо) [1].

Термін «технологія» також своїм корінням сягає Давньої Греції. Він є синонімом слову «техніка» й означає:

1) сукупність методів обробки, виготовлення, зміну стану, властивостей, форм первісного матеріалу в процесі виробництва певного продукту;

2) термін на загальне значення знання та уміння при застосуванні певної техніки (на сьогодні «ноу хау» – знайте, як...). Технологія у процесі будь-якого виробництва, зокрема і перукарського мистецтва, відіграє ключову роль. Інструменти, інші знаряддя праці, усе, що стосується засобів творення (виготовлення, виробництва), передбачає спосіб, логіку його застосування. Відтак, технологія є не що інше, як логіка використання техніки [1].

Словник іншомовних слів визначає технологію як сукупність способів переробки матеріалів, виготовлення виробів і процеси, що супроводжують ці види робіт. Оскільки результатом технології є не лише продукти, але і послуги, то поняття технології використовується в широкому значенні й визначається як: технологія – комплекс наукових та інженерних знань, втілених в способах і засобах праці, наборах матеріально-речових факторів виробництва, видах їх поєднання для створення певного продукту або послуги [7].

До сучасної технології висуваються наступні вимоги:

– високий ступінь поділу процесу на стадії (фази);

– системна повнота (цілісність) процесу, який повинен включати весь набір елементів, що забезпечують необхідну завершеність дій людини в досягненні поставленої мети;

– регулярність процесу і однозначність його фаз, що дозволяють застосовувати середні величини при охарактеризуванні цих фаз, а отже їх стандартизації і уніфікації;

– технологія є нерозривно пов'язаною із процесом — сукупністю дій, які виконуються в часі;

– технологічний процес здійснюється в штучних системах, створених для забезпечення реалізації певних потреб [1].

Зазначені вище властивості визначають характеристики технологічних процесів:

– поділ процесу на внутрішні взаємозв'язані стани, фази, операції, що забезпечують оптимальну або близьку до оптимальної динаміку розвитку процесу, а також визначають раціональні межі вимог до персоналу, що працюватиме з даною технологією;

– координування і поетапне виконання дій та операцій, спрямованих на досягнення необхідного результату, причому послідовність дій базується на логіці функціонування і розвитку визначеного процесу;

– однозначність виконання наявних в технології процедур і операцій, що є неодмінною і вирішальною умовою досягнення результатів згідно з визначеними для цього нормами та нормативами.

З іншого боку, в більш вузькому сенсі означення технології формуються наступним чином: технологія – це набір способів, засобів вибору і здійснення керуючого процесу з множини можливих його реалізацій.

В основі будь-якого процесу лежить визначена технологія, до компонентів якої відносяться:

1) мета реалізації процесу;

2) предмет, що підлягає технологічним змінам;

3) способи і методи впливу;

4) засоби технологічного впливу;

5) впорядкованість і організація, які протиставлені стихійним процесам.

Отже, у перукарському мистецтві використовується технологічні та виробничі, які мають наступні означення:

– технологічний процес – це послідовна зміна станів, стадій розвитку, сукупність дій;

– виробничий процес – це сукупність взаємозв'язаних операцій і перетворень ресурсів, спрямованих на виготовлення певної продукції.

Сьогоднішня сфера індустрії краси досить швидко розвивається, видозмінюється й набуває нових рис і ознак. На це впливають інноваційні підходи та інноваційні технології в організації надання послуг з перукарського мистецтва, нігтьової естетики, візажу тощо.

На позначення В. Бистрякової, відповідно до наявних концепцій, «інновацію у мистецтві можна розглядати як результат творчого процесу і як процес впровадження нововведень. Розгляд інновації як процесу впровадження нововведення дозволяє за інновацію видавати й чужу ідею, але вперше впроваджену в тому або іншому мистецькому творі», зокрема зачісці, стрижці, постижерному виробі тощо [2].

Говорячи про технології в контексті дослідження нашої теми, варто акцентувати увагу саме на інноваційних технологіях, оскільки певні технології існували в перукарському мистецтві здавна, починаючи з моменту його зародження. Проте часто інноваційні технології своєю появою фактично перекреслюють традиційний розвиток мистецтва, спричинивши появу принципово нових концепцій, стилів, напрямків, художньої та образної мови. Наприклад, такими інноваціями стало винайдення щипців для закруток волосся, лаку для нігтів, сучасних принтів для їх оформлення, туші для вій тощо.

Термін «інновація» з'явилася у французькій мові в XIII ст., а в англійській мові – у XVI ст., де позначало щось нове у лінгвістиці й правознавстві [5].

Й. Шумпетер дав цьому явищу таке визначення: «процеси науково-технічних змін з метою створення й використання нових видів споживчих товарів, виробничих і транспортних засобів, нових ринків і форм організації промисловості» [8, с. 114]. Але більшість науковців розглядали інновацію у контексті економічного розвитку та якісного поліпшення виробництва. зокрема Д. Гвішиані зазначає, що «інновація – це комплексний процес створення, розповсюдження нового практичного засобу (новації) для нової (покращеної) суспільної потреби, одночасно – це процес сполучення змін у соціальному середовищі, де здійснюється його життєвий цикл» [8, с. 65]. Отож, суспільна потреба модних тенденцій у сфері б'юті-індустрії може містити й культурно-мистецький запит на інновації.

Загалом інновації можуть застосовуватися як у сфері виробництва (розробка нових товарів, послуг для індустрії краси), так і в сфері Перукарського мистецтва (формування інноваційного стилю – креативних нових творів)

На сьогодні під інноваціями розуміються «новостворені (застосовані) і / або вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, які суттєво покращують структуру і якість виробництва і /або соціальної сфери» [6]. Але здебільшого дослідники вважали, що «інноваційна культура є комплексним провадженням і всебічним засвоєнням інновацій у різних сферах життєдіяльності на основі збереження в інноваційній системі динамічної єдності старого, сучасного і нового» [3].

У перукарському мистецтві інновацію можна розглядати як результат творчого процесу та як процес впровадження нововведень,

який передбачає втілення вимагає створення або добору спеціальних технологій, нових прийомів, інструментів, засобів або механізмів. Класифікувати такі інновації, на позначення Л. Молчанової, в індустрії краси можна: за причиною появи (авторська, внутрішня потреба митця у змінах, реакція на культурні, політичні, соціально-економічні зміни в суспільстві; замовлені інновації); за масштабом новизни (індивідуальні, групові, елітарні, загальнозначущі); за потенціалом у мистецтві (радикальні, комбінаторні, модифіковані); – за типами (зображувально-виражальні, техніко-технологічні, образно-тематичні); за принципом ставлення до своїх попередників [4, с. 39].

Для художника-дизайнера важливими є зміни як соціокультурних умов життя суспільства, так і індивідуально-творча діяльність майстра, його неповторний внутрішній світ, оскільки інновації у розвитку перукарського мистецтва становлять «процес перетворення творчого методу, зумовлений зміною художньої картини світу, що сприяє формуванню особливостей його художньої мови» [4, с. 41] через вибір форми, композиційного рішення, колористики в сучасних зачісках. Характерною ознакою у створенні образів за допомогою зачіски є взаємодія інноваційних та традиційних прийомів, які мають певні особливості. Це означає, що будь-яка традиція – це колишня інновація, будь-яка інновація – це потенційно майбутня традиція, які доповнюють одна одну. Отже, цілком слушним є твердження Л. Молчанової, що «поява інновацій в мистецтві взаємозалежна з культурними змінами в суспільстві, з розвитком техногенної цивілізації, яка на відміну від традиційних цивілізацій, орієнтується на безперервний науково-технічний прогрес, що прискорюється і безпосередньо впливає на митця» [4, с. 37].

При цьому виділяються наступні особливості інновацій У сучасному перукарському мистецтві ми можемо констатувати той факт, що інновації, сучасні технології спрямовані у минуле; форми зачісок враховують їх цільове призначення, а відтак є запитом нашого сьогодення; на даному етапі розвитку індустрії краси дизайнери-стилісти використовують синтез різних стилів, методів, звертаються до різної тематичної спрямованості.

У перукарському мистецтві можна виділити наступні інноваційні технології: використання нових матеріалів, нових технологічних прийомів, нових комп'ютерних технологій, звернення до нових або повернення забутих образів і тем.

На нашу думку, концепти «інноваційні технології», «сучасні технологічні процеси» передбачають формування на ґрунті традиційних художньо-мистецьких стилів, жанрів і напрямів нового продукту (зачіски, стрижки, постижерного виробу, техніки їх виконання тощо); принципово нового продукту; а також такого, який враховує мистецький досвід попередників, але суттєво відрізняється від їхніх напрацювань.

Сучасне перукарське мистецтво – дуже динамічна сфера. Технології перукарських робіт постійно оновлюються новими техніками, з'являються нові підходи до роботи з клієнтами, а сучасна мода на зачіски пропонує нові напрямки та тенденції. Зі швидкими змінами в моді змінюється і темп, рух життя людини. Впроваджуються прогресивні технології, обладнання, інструменти, парфумерно-косметичні засоби, необхідних для розробки перукарського мистецтва та візажу. Б'юті-індустрія продовжує розвиватися у стабільному темпі – салонів краси з кожним роком більше. Але на зміну звичним форматам салонів приходять нові, орієнтовані на конкретного споживача, або на надання лише однієї послуги. Це перспективна і глобальна тенденція в beauty-індустрії, яка буде набирати обертів в майбутньому.

Література і примітки

1. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття : енциклопед. вид. У 2 т. Т. 2. (М-Я). Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2010. 256 с. 5. **2. Бистрякова В.,** Осадча А., Пільгук О. Інновації та технології в сучасному мистецтві. Вісник Львівської нац. академії мистецтв. 2017. вип. 32. С. 189 – 199. **3. Дихнич, Л. П.** Феномен моди в соціокультурних процесах ХХ століття : дис... канд. іст. наук : 17.00.01 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2002. 170 с. **4. Молчанова Л. А.** Поняття «інновация» и «традиция» в искусстве. Снитковские чтения. – Барнаул : Алтайский дом печати. 2010. – С. 37–43. **5. Непомнящий А. В.** Инновационное образование: достижения и перспективы . Высшее образование сегодня. 2007. № 7. С. 14–19. **6. Див.:** Про інноваційну діяльність : Закон України : зі змінами . Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 13. С. 93. **7.** Словник іншомовних слів /за ред. **О. С. Мельничука.** Київ: Українська радянська енциклопедія. 1974. 776 с. **8. Шумптер Й.** Теория экономического развития. М. : Эксмо, 2007. – 386 с.

